

J U S T I T I E
K R A N T

jun 1991

JUSTITIEKRANT IS EEN ZESWEEKLIJKSE UITGAVE VAN HET MINISTERIE VAN JUSTITIE, redactie-adres: Directie Voorlichting, postbus 20301, 2500 EH Den Haag

2e Jaargang , nummer 4

COLOFON

**De Justitiekant, informatieblad
voor Justitiemedewerkers.**

Jaargang 2, nummer 4,
juni 1991.

Uitgave van het
ministerie van Justitie
directie Voorlichting.

Verschijnt 8 maal per jaar.

Redactie:

Jeanne Nieuwerf,
Henk van Rhee,
Gerdien Rinzema,
Jan Schinkelshoek (eindredacteur).

Redactieadres:

Directie Voorlichting van het
ministerie van Justitie,
Postbus 20301,
2500 EH Den Haag.

Technische realisatie in samenwerking met:

Jos Heijke Marketing en
Communicatie,
Vandenboom/Jalink b.v. en Attic
Design, Bloemendaal.

© Indien iets uit deze uitgave wordt over-
genomen dient vooraf toestemming te
worden gevraagd aan de uitgever.

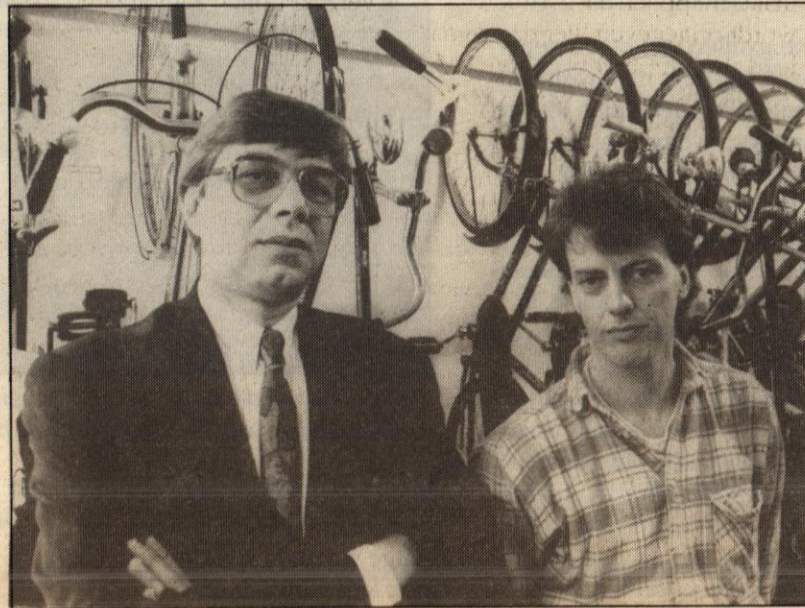
Exodus hospita van ex-gedetineerde

In de bajes heb je de dagen afgeteld dat je vrij zou zijn. Maar als het eenmaal zo ver is, kan die vrijheid behoorlijk beangstigend zijn. Zeker als je hebt besloten je leven nu anders aan te pakken. De sociale contacten staan op een laag pitje, of zijn helemaal verbroken. Nederland blijkt uit loketten te bestaan.

Sociale dienst, ziekenfonds, arbeidsbureau, gas, water en licht, overal formulieren invullen, die als je iets verkeerd opschrijft uiteindelijk tot niets leiden. Opnieuw beginnen is moeilijk, moeilijker dan je dacht toen je nog vast zat. Als je niemand hebt om op terug te vallen is het een bijna onmogelijke opgave. Teleurstellingen zijn een bevestiging van wat je meemaakte voordat je de gevangenis inging. Het zijn glijbanen naar je oude leven.

Roel de Bruijn en Jan Eerbeek van de Stichting Exodus schetsen in grote lijnen de problemen die ex-gedetineerden op hun weg kunnen vinden. Er zijn er zat voor wie het wekelijkse gesprek met de reclasseringsambtenaar genoeg is om de vrijheid aan te kunnen. Anderen

aan te brengen, zij het in mindere mate. De laatste maanden woont hij hier zelfstandig, werkt hij en heeft hij zijn eigen contacten. De eerste tijd heeft hij intensief contact met zijn mentor. Dat wordt in de loop van het jaar

Jan Eerbeek (met bril) en Roel de Bruijn tussen de fietsen van het werkervaringsproject. De fietsen worden van een handelaar in tweedehands fietsen tegen een zacht prijsje gekocht, opgeknapt en verkocht. De buurtbewoners van de Frankenslag laten er ook hun fietsen repareren.

huis vijf. Je kunt ze ook terugverdienen door je een week lang goed te gedragen. Dan mag je er een teruggeven. Door dat systeem van gele kaarten zien wij in de eerste twee maanden al vrij snel of iemand de juiste motivatie heeft' aldus Roel de Bruijn. Dat het kinderachtig klinkt, als je weet dat je praat over mensen die ouder dan twintig jaar zijn, beaamt Jan Eerbeek. 'In het begin hadden we zulke regels niet. Toen bleek dat het moeilijk was om zaken bij te sturen.' De stand van de gele kaarten wordt bijgehouden door de teamleiders en besproken met de bewonersraad, die is gekozen uit de bewoners zelf. Die raad fungeert als tussenstation tussen bewoner en de professionele hulpverleners. Iemand die bijvoorbeeld in huis zijn geluidsinstallatie flink laat denderen, kan rekenen op een bezoekje van de bewonersraad. Eerst zelf zien te regelen, dan pas naar de teamleiders toe stappen is het parool.

MISLUKT OF SUCCES

Snel gerekend heeft Exodus in het vijfjarig bestaan van dit kamerbewoningsproject 45 bewoners gehad. Roel de Bruijn schudt zijn hoofd. 'Nee, dat zijn er veel meer geweest'. Dat betekent dus dat er ook mensen 'mislukken'. Het wordt niet ontkend, maar Jan Eerbeek voegt eraan toe: 'Bij projecten wordt altijd gevraagd naar het resultaat, maar zelfs als iemand het niet

de het contact met zijn ouders heeft hersteld. 'We zijn erachtergekomen dat het herstellen van wat men de bloedbanden noemt, heel belangrijk is. Ook al zeggen ze als ze hier komen dat het contact met hun vader en moeder verbroken is. Ouders: dat is voorbij. Als je echter iets rots over hen zou zeggen, merk je dat die ouders hen zeker niet onberoerd laten. Sterker nog, het is belangrijk dat die ouders - die ze soms in jaren niet hebben gezien - hun goedkeuring hechten aan de deelname aan het project. Vroeger brachten we nooit een bezoek aan de ouders, nu komt het regelmatig voor. Zie je op de receptie aan het eind van het jaar de ouders en helpen ze de kamerbewoner bijvoorbeeld verhuizen, dan is er heel wat gewonnen', aldus De Bruijn.

Vraag is op welke manier het begeleid kamerbewoningsproject verschilt van andere projecten voor ex-gedetineerden. Jan Eerbeek wijst op de ontstaansgeschiedenis van Exodus en de sterke binding met de geloofsgemeenschappen in de regio. Veel vrijwilligers die bij het kamerbewoningsproject betrokken zijn, zijn afkomstig uit die kerken. Daarnaast zijn er gemeenschappelijke kerkdiensten, ook in de bajes. Zo wordt de 'gewone' kerkganger betrokken bij het voor hem onbekende leven in de gevangenis en de gedetineerde met het leven daarbuiten. Om aan het project te

hebben iedere dag begeleiding nodig. Voor hen werd tien jaar geleden de stichting Exodus opgericht, die inmiddels twee monumentale panden in een rustige Scheveningse wijk bezit voor onderdak aan het project voor begeleide kamerbewoning. Terwijl ex-gedetineerden in de voorkamer fietsen repareren, vertelt voorzitter Jan Eerbeek, geestelijk verzorger in de Scheveningse penitentiaire inrichtingen, over de ontstaansgeschiedenis van Exodus. 'Het idee komt uit het gevangenispastoraat hier in Scheveningen. De rooms-katholieke en protestantse geestelijk verzorgers merkten dat gedetineerden na hun vrijlating nog behoefte hadden aan het contact, zoals dat tijdens de detentie was opgebouwd. Eerst was er een ontmoetingsplaats in een kelder in Moerwijk, later kwam hier een eetcafé, waar ex-gedetineerden naar toe konden. Er bleek echter een groep te zijn die heel specifieke begeleiding nodig had. Voor hen is het project voor begeleide kamerbewoning gestart.' Het project sluit aan bij wat minister Hirsch Ballin en staatssecretaris Kosto in Recht in Beweging schrijven over initiatieven met betrekking tot ex-gedetineerden.

Negen ex-gedetineerden kunnen tegen betaling van huur, een jaar aan het project deelnemen. Ze worden begeleid door een team van vier professionele hulpverleners en een groot aantal vrijwilligers. Het doel is hen in dat jaar

zo te ondersteunen dat zij erna zelfstandig kunnen wonen en voldoende zelfvertrouwen hebben opgebouwd om zonder problemen in de samenleving te kunnen functioneren. Niet iedereen komt voor het project in aanmerking. In de folder die gedetineerden over Exodus krijgen staat heel duidelijk wie niet: Als je niet een halfjaar aantoonbaar clean bent, als je niet wilt breken met criminaliteit, als je verslaafd bent aan alcohol en drugs, als je 24 uur per dag begeleiding nodig hebt en als er sprake is van het gebruik van geweld.

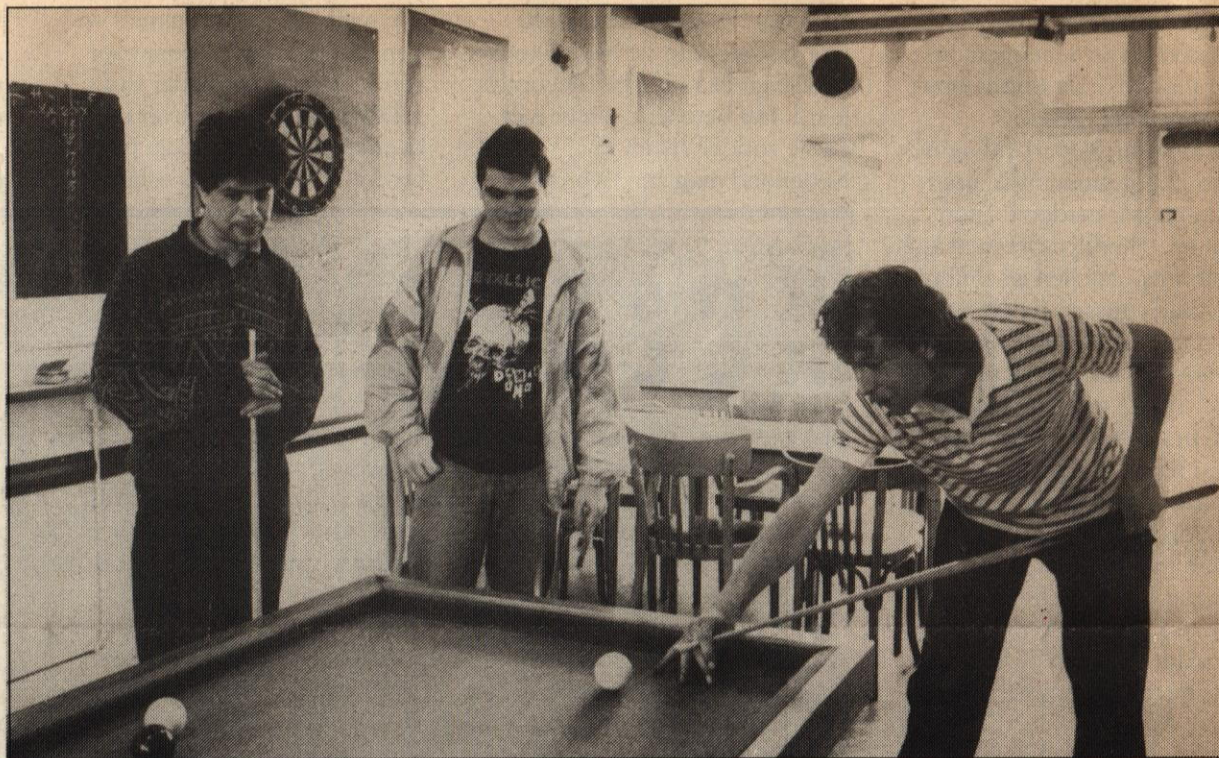
DAGRITME

Roel de Bruijn, een van de hulpverleners vertelt over het verloop van dat jaar. 'Een van de problemen van de mensen die hier komen is dat ze niet weten om te gaan met hun tijd. Wij regelen die voor hen. De eerste twee maanden werken ze hier vier dagen per week in de fietsenwerkplaats. Dat is bedoeld om ze werkervaring te geven en een dagritme aan te leren. De vrije tijd vullen wij in. Ze moeten verplicht aan de activiteiten meedoen. Erna volgt een periode van zeven maanden waarin ze buiten de deur aan de slag gaan. Dat kan zijn in vrijwilligerswerk, betaald werk of door een cursus te volgen. Daarnaast werken we aan punten die de bewoner zelf heeft aangegeven. Hij wil bijvoorbeeld het contact met zijn familie herstellen of met geld leren omgaan. Ook nu proberen we een ritme in zijn leven

langzaam aan opgebouwd. Als de bewoner het jaar goed heeft doorlopen volgt er een receptie, waarop iedereen met wie hij in dat jaar regelmatig contact heeft

redt, kan het toch een zeker succes zijn. Succes namelijk is niet alleen maar af te meten aan het feit of iemand het maatschappelijk 'gemaakt heeft'. Roel de

kunnen deelnemen hoeft men echter niet gelovig te zijn, benadrukt Roel de Bruijn. 'We winnen hier ook geen zieltjes'. Migranten, die meestal een an-

Het eetcafé is bedoeld voor de bewoners van het Exodus-project, de buurtbewoners en studenten. Voor vijf gulden kunnen ze een warme maaltijd met voor-en nagerecht krijgen.

gehad, wordt uitgenodigd' Het project kent een systeem van gele kaarten voor mensen die de regels overtreden. Tien gele kaarten betekent dat de deelname aan het project wordt afgebroken. 'Om een aantal voorbeelden te geven: je moet 's morgens om negen uur beneden zijn. Dat is om het dagritme aan te kweken. Zoniet, krijg je een gele kaart. Op blowen in huis staan er vier, op stelen in

Bruijn: 'Je kunt niet garanderen dat mensen niet meer in de bajes komen. We hebben een jongen gehad die hier tien maanden zonder problemen in huis heeft gewoond. Ondanks alles kwam hij toch weer in het Huis van Bewaring terecht. Ik weet zeker dat die jongen bij ons meer zelfvertrouwen heeft gekregen. Sommigen redden het gewoon niet.' Een succes kan bijvoorbeeld zijn dat de ex-gedetineer-

dere godsdienst belijden zijn net zo welkom. Het gaat er vooral om dat men de juiste instelling heeft om het jaar tot een goed einde te willen brengen. De Bruijn en Eerbeek noemen het werk van Exodus ondersteunend aan dat van de reclassering, waarmee een goed contact bestaat. Bovendien vinden zij het prima passen in de gedachte van de sociale vernieuwing.